

## АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### УКРАЇНСЬКА ЕТНОЛОГІЯ

1. Метою вивчення навчального курсу “українська етнологія” є формування цілісних, системних, наукових знань про виникнення і формування українського етносу, природу і сутність феномену українського етносу та етнічності, антропологічні особливості українського народу, формування української етнічної території та її історико-етнографічне районування. Майбутній фахівець-історик має знати та розуміти основні етапи українського етногенезу й етноісторичного розвитку власного народу.

В процесі вивчення теоретичних основ науки про етнос, студенти звертатимуться до уже набутих знань з антропології, історії стародавнього світу, історії України, археології України, історії української культури.

2. Результатом вивчення курсу “українська етнологія” є формування наступних фахових компетентностей:

- Знання сучасної методології, концепцій і теоретичних підходів до здійснення етнологічних досліджень;
- Вільне оперування фактичним матеріалом з історії формування та розвитку на теренах України різних етнічних суспільностей від найдавніших часів до сучасності;
- Вміння розглядати та трактувати етнічний розвиток у взаємозв’язку з історичними та соціокультурними процесами;
- Вміння реконструювати історичне минуле й відповідну до визначеного періоду етнічну ситуацію в конкретних регіонах України;
- Вміння аналізувати причини появи та зникнення на історичних землях України народів, що мали певний вплив на формування українського етносу;
- Здатність порівнювати, відзначаючи спільні та відмінні риси, етногенетичних процесів у різних етнічних спільнотах;
- Уміння працювати з історико-етнографічними картами.

Набуті компетентності допоможуть випускникам при працевлаштуванні в першу чергу в системі освіти України: в закладах системи загальної освіти (школах, ліцеях, гімназіях, колегіумах), закладах позашкільної освіти, вищих навчальних закладах та науково-дослідних установах. Знання з української етнології допоможуть також успішно працювати в архівах, музеях, в туристичній індустрії.

3. Зміст навчальної дисципліни за змістовим модулем “Теоретичні основи та основні віхи українського етногенезу”.

1. Вступ до курсу «Українська етнологія».
2. Етнос та етногенез.
3. Антропологічні риси українського народу.
4. Проблема українського етногенезу.
5. Національний характер та ментальність українців.
6. Етнічні процеси на українських землях дослов’янського періоду.
7. Етапи слов’янського етногенезу.
8. Феномен української духовної культури.
9. Історико-етнографічне районування.
10. Етнос і релігія.

#### 4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Структура навчальної дисципліни	Кількість академічних годин
1	Кредити за ECTS	3

2	Модулі	1
3	Змістові модулі	1
4	Всього годин: – аудиторних – позааудиторних	120 40 80
5	Види теоретичної та практичної підготовки: – лекції – семінарські заняття – самостійна робота	20 20 80

5. Форма підсумкового контролю – іспит.

6. Викладацький склад: Сидорук Сергій Антонович кандидат історичних наук, доцент.

7. Перелік основної літератури:

1. Етнографія України: навч. посіб. для студ. ВНЗ / за ред. С. А. Макарчука – Львів: Світ, 2004. – 520 с.
2. Залізник Л. Л. Первісна історія України : навч. посіб. – К.: Вищ. шк., 1999. – 263 с.
3. Ковальчук О.В. Українське народознавство: книга для вчителя / О.В.Ковальчук. – К.: Освіта, 1992. – 176 с.
4. Кононенко П. Українознавство : підруч. / Петро Кононенко. – К.: МАУП, 2005. – 392 с.
5. Ковпик С.І. Тематичний словник-довідник з українознавства : навч. посіб. для студ. ВНЗ / С.І.Ковпик. – К.: Акцент, 2007. – 100 с.
6. Лепеха Т. Українознавство : навч. посіб. / Т. Лепеха – К.: Просвіта, 2005. – 376 с.
7. Лозко Г. Етнологія України. Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект. / Галина Лозко. – К., АртЕК, 2002. – 304 с.
8. Лозко Г. Українське народознавство / Галина Лозко – К.: Зодіак-ЕКО, 1995. – 368 с.
9. Лозко Г. Українське народознавство. Друге доповнене вид. / Галина Лозко. – К.: АртЕК, 2004.– 470 с.
10. Нельга О. В. Теорія етносу : курс лекцій / О. В. Нельга. – К.: Тандем, 1997 – 367 с.
11. Павлюк С. Українське народознавство / Степан Павлюк. – К.: Знання, 2006. – 568 с.
12. Пономарьов А. Етнічність та етнічна історія України / Анатолій Пономарьов. – К.: Либідь, 1996. – 270 с.
13. Савчук Б. Українська етнологія. / Борис Савчук – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2004. – 559 с.
14. Таланчук О. Українознавство : навч.-метод. посібн. / О. Таланчук. – К.: Либідь, 1998. – 247 с.
15. Тараненко М. Українознавство : посіб. / М. Тараненко. – К.: Либідь, 1999. – 410 с.
16. Тиводар М. Етнологія : навч. посіб. / М. Тиводар. Львів : Світ, 2004. – 624 с.
17. Українська етнологія : навч. посіб. / за ред. В.Борисенко. – К.: Либідь, 2007. – 400 с.
18. Українське народознавство: навч. посіб. / за ред. С.Павлюка. – К.: Знання, 2004. – 570 с.
19. Хоптяр Ю. А. Етнологія : навч. посіб. / Ю. А. Хоптяр / Кам'янець-Подільський державний університет. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М. І., 2005. – 144 с.
20. Якушно І. Українознавство : навч. посіб. / І. Якушно. – Житомир, 2006. – 164 с.
21. Ярещенко А.П. Під чаром рідної землі : посіб. з українознавства / А.П. Ярещенко. – К.: Шанс, 2008. – 344 с.